

pisanie 'scrisoare, epistolă' sens dispărut ¹ (astăzi determină numai 'acțiunea de a scrie'):

«them *pisaniem naszym*» (*ibidem*, p. 210) 'prin această scrisoare a noastră'.

postapic 'a da ceva, a ceda ceva' sens dispărut ². (În polona modernă înseamnă 'a progresa, a se comporta') De exemplu:

«*niechczą im za pieniedze panowie lwowscy tego postapicz*» (*ibidem*, p. 210), 'domnii de la Lwow nu vor să le dea aceasta pe bani'; «aby im za pieniądze ne jednym mieisczu mathery i karamidy posthapili» (*ibidem*, p. 210) 'să le dea pe bani într-un loc anume materiale (de construcție) și cărămidă'.

Affindu-se sub influența limbii române, scriitorul introduce uneori în text termeni străini de limba polonă, cum ar fi *karamide* (rom. *cărămidă* în loc de pol. *cegla*). Alteori, din aceeași necunoaștere deplină a limbii polone, folosește termeni sau expresii improvizate, de ex.: *bogomodlie* 'rugăciune' (p. 210), *s bożą pomocą* 'cu ajutorul lui Dumnezeu' (p. 210 în locul expresiei poloneze *z bożej łaski*).

Aceeași slabă cunoaștere a polonei secolului al XVI-lea și oscilare între limbile slave răsăritene, slavonă și polonă se vădește și în morfologie. Astfel, de exemplu în cadrul folosirii prepozițiilor:

-*ku* cu sens asociativ: «*poslalichmy im skarbu naszego kilka seth slothyh a ku temu wolow i ynych reczii*» (*ibidem*, p. 210) în loc de: *i do tego*.

— construirea gen. partitiv și posesiv fără prepoziție: «*poslalichmy im skarbu naszego kilka seth slothyh*» (*ibidem*, p. 210) în loc de: *ze skarbu*; «*zadali abychmy sthrony naszey dali ym czo ku spomozeniu*» (*ibidem*, p. 210) în loc de: *ze strony*; «*o czo thesz i nasz zadali abychmy... dali ym czo*» (*ibidem*, p. 210) în loc de: *od nas*.

Încercînd să caracterizăm persoana care a scris aceste documente, ajungem la concluzia că a învățat limba polonă în teritoriile răsăritene ale statului polon de atunci, deoarece scrie (și desigur pronunță) foarte moale consoana *l* (spre deosebire de *l* dur) ³. De exemplu:

na gardlie karani (p. 265), *dlia* (p. 210), *kroliowi* (p. 263), *kroliestwa* (p. 264), *prziaczeliia* (p. 210), *nieprziaczeliowi*, *alie*, *liudzi* (p. 264) spre deosebire de pronunția literară poloneză: na gardle, dla, królówi, królestwa, przyjacielu, nieprzyjacielowi, ale, ludzi.

Remarcăm de asemenea procesul de denazalizare ⁴ și desfacere a vocalei nazale -*ę* (ceea ce am îndrăzni să afirmăm că poate fi un indiciu al învățării pe cale orală și nu scrisă a limbii polone), de exemplu: *chowacz y strzcz wiare czistą, przisiegam, obwiezuyemi* (p. 263), *sie, xsienzeciu* (p. 211), *szie, będe, obwiezuye* (p. 264).

În concluzie, putem spune că diacul acestor două documente cunoștea într-o anumită măsură limba polonă arhaică, fără să fie polonez, deoarece introduce termeni străini de limba polonă. Limba documentelor este de proveniență răsăriteană și pare să fie însușită pe cale orală (cf. nenotarea nazalității, sau lipsa unei ortografii unitare). Există în plus unele criterii după care am putea presupune că este român.

⁵ *Ibidem*, vol. IV, p. 205.

² *Ibidem*, vol. IV, p. 763—764.

³ Z. Klemensiewicz, T. Lehr-Spławiński, S. Urbańczyk, *Gramatyka historyczna języka polskiego*, Varşovia, 1955, p. 151.

⁴ Cf. Kazimierz Nitsch, *Dialekty języka polskiego*, Wrocław-Kraków, 1957, p. 38—40.